

UCHWAŁA NR ~~XXI~~ 20/2017
Rady Powiatu w Elblągu
z dnia ~~31~~ 31 marca 2017 roku

w sprawie przyjęcia sprawozdania z efektów pracy Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w 2016 roku.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz.U z 2016 r., poz. 814 z późn. zm.) w związku z art. 76 ust. 15 i art. 182 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz.U z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.) – Rada Powiatu w Elblągu uchwała, co następuje:

§1.

Przyjmuje się sprawozdanie z efektów pracy Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w 2016 roku.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Elblągu.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Ryszard Zagalski

UZASADNIENIE

do Uchwały Rady Powiatu w Elblągu w sprawie przyjęcia sprawozdania z efektów pracy Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w 2016 roku.

Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej starosta wykonuje za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Podstawą prawną podjęcia przedmiotowej uchwały stanowi art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r., o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz.U z 2016 r., poz. 814 z późn. zm.). Przepis ten mówi, że do wyłącznej właściwości rady powiatu należy podejmowanie uchwał w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady powiatu.

Zgodnie z art. 76 ust. 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz.U z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.) organizator rodzinnej pieczy zastępczej przedstawia staroście i radzie powiatu coroczne sprawozdanie z efektów pracy.

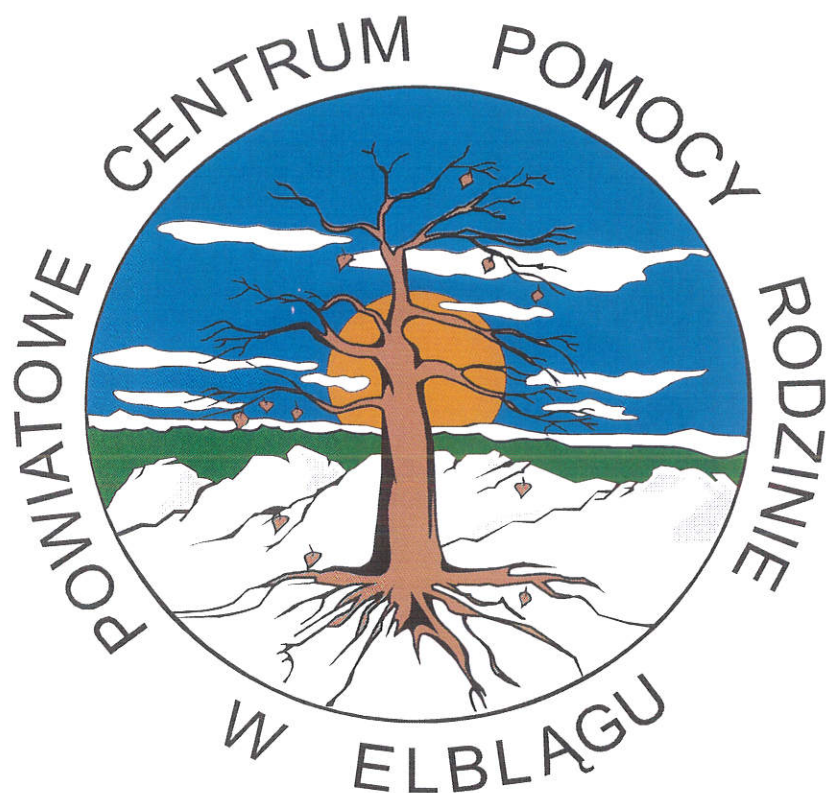
W związku z powyższym podjęcie stosownej uchwały Rady Powiatu w Elblągu uznaje się za zasadne.

Elbląg, dnia 2017-03-15

D Y R E K T O R
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Elblągu
mgr Tomasz Domżański

Załącznik Nr 1

do Uchwały Nr ^{XXI/20}.../.../2017
Rady Powiatu w Elblągu
z dnia ²¹... marca 2017 roku

**SPRAWOZDANIE
Z EFEKTÓW PRACY
ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ
ZA 2016 ROK.**

Art. 241 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku poz. 575 z późn. zm.) dał delegację Staroście Elbląskiemu do wyznaczenia Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Na podstawie decyzji Starosty Elbląskiego, od dnia 1 stycznia 2012 roku, zadania Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, określonych w art. 76 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz. 575 z późn. zm.) należy:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnieniu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 4) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego;
- 5) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń, mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- 6) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- 7) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- 8) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowymi centrami pomocy rodzinie, ośrodkami pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- 9) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- 10) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- 11) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- 12) prowadzenie działalności diagnostyczno – konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno –

- pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę;
- 13) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
  - 14) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
  - 14a) zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń, mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
  - 15) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
  - 16) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
  - 17) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

1. PROWADZENIE NABORU KANDYDATÓW DO PEŁNIENIA FUNKCJI RODZINY ZASTĘPCZEJ ZAWODOWEJ, RODZINY ZASTĘPCZEJ NIEZAWODOWEJ LUB PROWADZENIA RODZINNEGO DOMU DZIECKA.

W okresie sprawozdawczym rozpowszechniono plakaty i ulotki dotyczące poszukiwania kandydatów na rodziców zastępczych na terenie powiatu elbląskiego tj. do wszystkich terenowych ośrodków pomocy społecznej, jak również umieszczono informację na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Elblągu i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu oraz Biuletynie Informacji Starostwa Powiatowego w Elblągu.

Wszystkie Zainteresowane osoby rodzicielstwem zastępczym, procesem kwalifikacji kandydatów na rodziców zastępczych oraz szkoleniem zostali zaproszeni do skorzystania w tym czasie z konsultacji pracowników aby uzyskać niezbędne informacje w sprawie utworzenia rodziny zastępczej.

Dnia 04.06.2016 r., w ramach promocji rodzicielstwa zastępczego, na terenie Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej w Marwicy festyn z okazji dnia dziecka pod hasłem „Uczta dla rodzin”. W programie zaplanowano gry i zabawy w postaci rzutu podkową, strzelnicy, ścianki wspinaczkowej, rzutu piłką lekarską i wiele innych. Ponadto dzieci brały udział w loterii fantowej i mogły skorzystać darmowej przejażdżki motocyklem. Każdy z uczestników miał okazję skosztować domowej grochówki, kielbasy z ogniska oraz innych domowych przysmaków. Specjalnie dla dzieci rozstawiono stoiska z darmową watą cukrową oraz popcornem.

2. KWALIFIKOWANIE OSÓB KANDYDUJĄCYCH DO PEŁNIENIA FUNKCJI RODZINY ZASTĘPCZEJ LUB PROWADZENIA RODZINNEGO DOMU DZIECKA ORAZ WYDAWANIE ZAŚWIADCZEŃ KWALIFIKACYJNYCH ZAWIERAJĄCYCH POTWIERDZENIE UKOŃCZENIA SZKOLENIA, OPINIĘ O SPEŁNIENIU WARUNKÓW I OCENĘ PREDYSPOZYCJI DO SPRAWOWANIA PIELĘGNACJI ZASTĘPCZEJ.

Kandydaci na rodziny zastępcze podejmując decyzję o utworzeniu rodziny zastępczej muszą posiadać świadomość czasowości opieki na dzieckiem, brać pod uwagę i akceptować możliwość powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie adopcyjnej. Wymagania wobec kandydatów na rodziny zastępcze szczegółowo określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – art. 42 ust. 1.

Zgodnie z ustawą pełnienie funkcji rodziny zastępczej może być powierzone osobom, które:

- 1) dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej;
- 2) nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona;
- 3) wypełniają obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego;
- 4) nie są ograniczone w zdolności do czynności prawnych;
- 5) są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone:
  - a) zaświadczeniem lekarskim o stanie zdrowia, wystawionym przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz
  - b) opinią o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka wystawioną przez psychologa, który posiada co najmniej wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku psychologia oraz 2-letnie doświadczenie w poradnictwie rodzinnym;
- 6) przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) zapewnią odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb, w tym:
  - a) rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego,
  - b) właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań,
  - c) wypoczynku i organizacji czasu wolnego.

Przy wyborze rodziny zastępczej dla dziecka bierze się pod uwagę:

- osoby spokrewnione lub spowinowacone z dzieckiem, jeżeli dają gwarancje poprawy sytuacji dziecka,
- predyspozycje, umiejętności i przygotowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- odpowiednią różnicę wieku między kandydatami a dzieckiem,
- poziom rozwoju dziecka oraz możliwości zaspokajania jego potrzeb przez rodzinę zastępczą,
- zasadę nierozłączania rodzeństwa.

PROCEDURA KWALIFIKACJI RODZIN ZASTĘPCZYCH OBEJMUJE:

1. Pierwsze spotkanie z rodziną:
  - zapoznanie z formalnymi wymaganiami wobec kandydatów na rodziny zastępcze,
  - przedstawienie procedury przygotowawczej i kwalifikacyjnej,
  - zebranie wstępnych informacji o rodzinie.
2. Przyjęcie zgłoszenia kandydatów i wymaganych dokumentów.
3. Wywiad w rodzinie – poznanie warunków mieszkalno – bytowych rodziny, stylu i trybu życia kandydatów, sytuacji rodzinnej oraz prezentowanych poglądów i postaw.
4. Badanie psychologiczne kandydatów.
5. Szkolenie kandydatów na rodziców zastępczych,
6. Po ukończeniu szkolenia, na wniosek kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, posiadającego świadectwo ukończenia szkolenia, organizator rodzinnej pieczy zastępczej wydaje zaświadczenie kwalifikacyjne zawierające potwierdzenie ukończenia tego szkolenia.

W 2016 roku procesem kwalifikacji objęto **5 osób**.

3. ORGANIZOWANIE SZKOLEŃ DLA KANDYDATÓW DO PEŁNIENIA FUNKCJI RODZINY ZASTĘPCZEJ LUB PROWADZENIA RODZINNEGO DOMU DZIECKA.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu podejmuje działania zmierzające do popularyzacji idei opieki i wychowania dzieci w rodzinach zastępczych, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niezawodowych w następujący sposób:

- w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu są wyznaczone osoby do kontaktu z osobami zainteresowanymi założeniem rodziny zastępczej,
- na stronie Starostwa Powiatowego w Elblągu cyklicznie umieszczane są informacje dotyczące poszukiwania kandydatów na rodziców zastępczych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu przeprowadziło analizę sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej poprzez ustalenie okoliczności, o których mowa w art. 42 ust. 1-3 zgodnie z którymi pełnienie funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które:

- dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej;
- nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej, oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona;
- wypełniają obowiązek alimentacyjny - w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do nich wynika z tytułu egzekucyjnego;
- nie są ograniczone w zdolności do czynności prawnych;

- są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone zaświadczeniem lekarskim o stanie zdrowia wystawionym przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz opinią o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka wystawioną przez psychologa, który posiada co najmniej wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku psychologia oraz 2-letnie doświadczenie w poradnictwie rodzinnym;
- przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- zapewnią odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokojenie jego indywidualnych potrzeb, w tym:
  - a) rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego,
  - b) właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań,
  - c) wypoczynku i organizacji czasu wolnego.
- nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo,
- w przypadku rodziny zastępczej niezawodowej co najmniej jedna osoba tworząca tę rodzinę musi posiadać stałe źródło dochodów.

W ramach kwalifikowania osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej przeprowadzono badania pedagogiczne i psychologiczne 5 osób, w tym 3 nowych kandydatów oraz 2 osób, które stanowią już rodzinę zastępczą. Zarówno pedagog jak i psycholog spotkali się indywidualnie z każdym kandydatem w celu przeprowadzenia badania, analizy i wydania opinii.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu skierowało 5 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej na szkolenie. Szkolenie prowadzone było przez licencjonowanych trenerów na podstawie programu „Szkoła dla Rodzin Zastępczych” autorstwa Urszuli Burtowicz – Kulesza i Tadeusza Jedynak, który został zatwierdzony przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej decyzją nr: DSR-I-5121-23-1-TU/14 z dnia 10.04.2014 r. w terminie od 15.06.2016 r. do 24.08.2016 r. w wymiarze 60 godzin.

Szkolenie miało na celu dostarczenie wiedzy i praktycznych umiejętności z zakresu pedagogiki, psychologii rozwojowej, wychowawczej, społecznej oraz z zakresu podstaw prawnych związanych z opieką nad dzieckiem opuszczonym przez rodziców biologicznych.

Program został przeprowadzony przy wykorzystaniu następujących form i metod pracy:

- praca z grupą oparta na zasadach wypracowanych i akceptowanych przez grupę i prowadzących spotkania indywidualne,
- pokaz multimedialny, mini wykład, dyskusja, burza mózgów, odgrywanie ról, praca w małych grupach, autoprezentacja, warsztat, pogadanka, spotkania ze specjalistami, analiza SWOT, filmy o tematyce przewidzianej programem szkolenia, metoda indywidualnego przypadku,

Zakładanymi i oczekiwanymi efektami po odbytych szkoleniach było wzmocnienie kompetencji wychowawczych u rodzin zastępczych, zwiększenie kompetencji rodzin zastępczych w pracy z dzieckiem z zaburzeniami rozwojowymi, zaburzeniami emocji, nabycie przez rodziny zastępcze umiejętności w budowaniu więzi rodzica z dzieckiem, umiejętności w kompensowaniu deficytów emocji, zaburzeń zachowania, wzmocnienie u rodzin zastępczych motywacji do

poszukiwania pomocy zewnętrznej i działań zapobiegających pogłębieniu dysfunkcji funkcjonowania rodziny zastępczej.

Po odbytym szkoleniu **4** osoby otrzymały świadectwa ukończenia szkolenia.

Zgodnie z art. 45 ustawy na wniosek kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, posiadającego świadectwo ukończenia szkolenia organizator rodzinnej pieczy zastępczej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania kandydata wydał **4** zaświadczenia kwalifikacyjne zawierające potwierdzenie ukończenia szkolenia, spełniania warunków, o których mowa w art. 42, oraz posiadania predyspozycji i motywacji do sprawowania pieczy zastępczej. **1** osoba nie została zakwalifikowana do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.

Ponadto dla rodzin zastępczych niezawodowych w okresie od 28.01.2016 r. do 26.02.2016 r. zorganizowano szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji opiekuna zastępczego zawodowego, w którym wzięło udział 11 osób. Szkolenie przeprowadzone było przez dwóch certyfikowanego trenerów zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej oraz zasadami Programu PRIDE.

Szkolenie podzielone było na 5 sesji i obejmowało następującą tematykę:

- sesja I: Specyfika funkcjonowania rodzin zastępczych zawodowych
- sesja II: Trudne zachowania
- sesja III: Efektywna pomoc dzieciom
- sesja IV: Niepowodzenia szkolne
- sesja V: Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.
-

Ponadto sporządzono opinie psychologiczno-pedagogiczne w formie Analizy Mocnych Stron i Potrzeb Kandydatów.

Po odbytym szkoleniu **11** osób otrzymało świadectwa ukończenia szkolenia.

Zgodnie z art. 45 ustawy na wniosek kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającego świadectwo ukończenia szkolenia organizator rodzinnej pieczy zastępczej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania kandydata wydał **4** zaświadczenia kwalifikacyjne zawierające potwierdzenie ukończenia szkolenia, spełniania warunków, o których mowa w art. 42, oraz posiadania predyspozycji i motywacji do sprawowania funkcji opiekuna zastępczego zawodowego.

4. ORGANIZOWANIE SZKOLEŃ DLA KANDYDATÓW DO PEŁNIENIA FUNKCJI DYREKTORA PLACÓWKI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZEJ TYPU RODZINNEGO, WYDAWANIE ŚWIADECTW UKOŃCZENIA TYCH SZKOLEŃ ORAZ OPINII DOTYCZĄCEJ PREDYSPOZYCJI DO PEŁNIENIA FUNKCJI DYREKTORA I WYCHOWAWCY W PLACÓWCE OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZEJ TYPU RODZINNEGO.

Na terenie powiatu elbląskiego nie funkcjonują placówki opiekuńczo - wychowawcze typu rodzinnego.

5. ZAPEWNIANIE RODZINOM ZASTĘPCZYM ORAZ PROWADZĄCYM RODZINNE DOMEK DZIECKA SZKOLEŃ MAJĄCYCH NA CELU PODNOSZENIE ICH KWALIFIKACJI, BIORĄC POD UWAGĘ ICH POTRZEBY.

Dla rodzin zastępczych niezawodowych oraz zawodowych funkcjonujących na terenie powiatu elbląskiego w dniu 24.03.2016 r. zorganizowano szkolenie pod nazwą: „Odpowiedzialne rodzicielstwo bez przemocy”. Zajęcia zostały przeprowadzone przez specjalistę z Ośrodka Psychoprofilaktyki Nowa Perspektywa. Szkolenie dotyczyło m.in.:

- diagnozy i przeciwdziałania przemocy – dziecko jako ofiara / sprawca przemocy,
- profilaktyki przemocy, czyli treningu w budowaniu więzi z dzieckiem.

W dniu 21.10.2016 r. dla wszystkich form rodzinnej pieczy zastępczej odbyło się szkolenie, którego tematem przewodnim było „Molestowanie seksualne dzieci i młodzieży”. Szkolenie przeprowadziła certyfikowana specjalistka w dziedzinie terapii psychoseksualnej Pani Bernadetta Jabłońska.

Tematyka szkolenia:

- objawy molestowania w kontekście wiekowym,
- pomoc osobom wykorzystywanym seksualnie,
- podstawowe zasady rozmowy z dzieckiem wykorzystywanym seksualnie,
- sposoby radzenia sobie z problematyką wykorzystywania seksualnego,
- zasady rozpoznawania dziecka wykorzystywanego seksualnie,
- zasady właściwego interweniowania – aspekty prawne,
- ocena wiarygodności dziecka.

Wszystkie szkolenia zorganizowane w 2016 roku odbyły się na terenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu.

Na terenie powiatu elbląskiego w 2016 roku funkcjonował 1 rodzinny dom dziecka. Prowadzący dom podpisali umowę ze Starostą Ostródzkim. W domu tym przebywa 3 dzieci z terenu powiatu elbląskiego i 4 dzieci z terenu powiatu ostródzkiego. Prowadzący rodzinny dom dziecka w 2016 roku uczestniczyli w szkoleniach organizowanych dla zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych oraz skorzystali z prowadzonego poradnictwa zapobiegającemu wypaleniu zawodowemu.

6. ZAPEWNIANIE POMOCY I WSPARCIA OSOBOM SPRAWUJĄCYM RODZINNĄ PIECZĘ ZASTĘPCZĄ, W SZCZEGÓLNOŚCI W RAMACH GRUP WSPARCIA ORAZ RODZIN POMOCOWYCH.

a) GRUP WSPARCIA

Na terenie powiatu elbląskiego funkcjonuje 1 grupa wsparcia dla rodzin zastępczych.

Spotkania odbywają się w zależności od potrzeb rodziców zastępczych na terenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu. Poprzez uczestnictwo w grupie wsparcia jej członkowie uzyskują pomoc, która może przyjmować formę dostarczania pożytecznych informacji, relacjonowania własnych doświadczeń związanych z zdanym problemem, słuchania i akceptacji doświadczeń innych,

empatycznego zrozumienia i nawiązaniu kontaktów społecznych z osobami o podobnych trudnościach.

b) SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu prowadzi specjalistyczne poradnictwo, gdzie porad udzielają: psycholog i pedagog oraz doradca zawodowy.

Działalność pedagoga i psychologa w punkcie poradnictwa polega między innymi na udzielaniu porad i wsparcia rodzinom zastępczym w rozwiązywaniu zgłaszanych problemów w zakresie stanu zdrowia psychicznego, dydaktyki, wychowania dzieci a także problemów osobistych rodziców, wskazywaniu rodzinom poradni specjalistycznych dla dzieci w celu dokonywania diagnozy lub poddania terapii.

Działalność doradcy zawodowego polega na:

- udzielaniu indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom, osobom dorosłym, osobom bezrobotnym,
- przygotowaniu klientów do wyboru odpowiedniego zawodu oraz drogi dalszego kształcenia,
- opracowaniu indywidualnego planu kariery edukacyjno-zawodowej, przygotowaniu uczniów do przyjęcia roli pracowników,
- określeniu psychofizycznych cech klienta i jego sytuacji życiowej oraz wcześniejszego doświadczenia zawodowego,
- określenie potencjału zawodowego poprzez analizę potrzeb, zdolności oraz posiadanych umiejętności,
- analizy rynku pracy oraz rynku usług edukacyjnych pod kątem potrzeb i możliwości klienta,
- wspieranie rozwoju klienta i pomoc w odnalezieniu właściwej dla niego ścieżki zawodowej i podporządkowanych jej działań edukacyjnych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu oferuje profesjonalną pomoc osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieciom oraz dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej, wykazującym potrzebę wsparcia w przewyciężaniu problemów i trudności życiowych. Prowadzone poradnictwo ma na celu wsparcie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu w obrębie systemu rodzinnego i środowiska lokalnego, wspomaganie w sytuacjach trudnych, pomoc w rozwiązywaniu problemów rozwojowych, kryzysowych, udzielanie rodzinie oraz jej poszczególnym członkom, wykazującym potrzebę wsparcia, wielozakresowej pomocy doradczej i informacyjnej na temat ośrodków specjalistycznych i miejsc w których mogą poddać się terapii.

W 2016 r. w ramach poradnictwa specjalistycznego psycholog udzielił **108** porad **63** rodzinom oraz osobom z terenu powiatu elbląskiego, w tym przeprowadzone zostały rozmowy wspierające i rozmowy doradcze.

W ramach pomocy psychologicznej w 2016 r. odbyło się **51** spotkań indywidualnych z **33** osobami z rodzin zastępczych pochodzących z terenu powiatu elbląskiego oraz **57** indywidualnych spotkań z **30** mieszkańcami powiatu elbląskiego.

Doradca zawodowy w 2016 r. udzielił **23** porady edukacyjno-zawodowe dla **5** uczniów umieszczonych w pieczy zastępczej oraz **14** porad dla **5** osób dorosłych z terenu powiatu elbląskiego. Łącznie doradca zawodowy udzielił **37** porad edukacyjno-zawodowych.

7. ORGANIZOWANIE DLA RODZIN ZASTĘPCZYCH ORAZ PROWADZĄCYCH RODZINNE DOMY DZIECKA POMOCY WOLONTARIUSZY.

W okresie sprawozdawczym nie zgłoszono zapotrzebowania w zakresie pomocy wolontariuszy.

8. WSPÓLPRACA ZE ŚRODOWISKIEM LOKALNYM, W SZCZEGÓLNOŚCI Z POWIATOWYM CENTRUM POMOCY RODZINIE, OŚRODKIEM POMOCY SPOŁECZNEJ, SĄDAMI I ICH ORGANAMI POMOCNICZYMI, INSTYTUCJAMI OŚWIATOWYMI, PODMIOTAMI LECZNICZYMI, A TAKŻE KOŚCIOŁAMI I ZWIĄZKAMI WYZNANIOWYMI ORAZ Z ORGANIZACJAMI SPOŁECZNYMI.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej w 2016 r. współpracował z ośrodkami pomocy społecznej m. in. w celu zgromadzenia dokumentacji niezbędnej do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej. Oprócz tego kontaktowano się z ośrodkami i instytucjami oświatowymi w celu ustalenia oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. W związku z tym odbywały się konsultacje w sprawie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, na których omawiano sytuację dzieci pochodzących z terenu powiatu elbląskiego. Z ośrodkami pomocy społecznej współpracowano również w celu ustalenia sytuacji rodziców biologicznych i możliwości powrotu dzieci z pieczy zastępczej.

Ze szkołami kontaktowano się w celu ustalenia sytuacji dydaktyczno – wychowawczej dzieci oraz współpracy między rodzicami biologicznymi, rodziną zastępczą a szkołą. W ocenie sytuacji dziecka i możliwości jego powrotu do domu oraz ocenie rodziny zastępczej, ważne jest m.in. ustalenie czy rodzice biologiczni/rodzina zastępcza interesowali się postępami dziecka w nauce, jego zachowaniem i funkcjonowaniem w środowisku szkolnym. Kontakty te dotyczyły również ustalenia aktualnej sytuacji szkolnej osób usamodzielnianych ich frekwencji i postępów w nauce.

Współpraca z sądami polegała na ustalaniu sytuacji prawnej dzieci, występowaniu z wnioskiem o ustalenie opiekuna prawnego, co jest niezbędne, aby móc zgłosić dziecko do adopcji. Przekazywane były aktualne informacje o funkcjonowaniu dzieci w rodzinach zastępczych, w przypadkach, kiedy nie było możliwości powrotu dzieci do rodziny naturalnej składane były wnioski o pozbawienie władzy rodzicielskiej rodziców. Składane były również wnioski o rozwiązanie rodzin zastępczych w przypadku ustania przyczyn umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej oraz zapytania o miejsce zamieszkania dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej.

Z ośrodkiem adopcyjnym kontaktowano się w momencie zgłaszania informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną oraz zapraszano przedstawicieli Ośrodka na posiedzenia zespołu w celu dokonania okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej współpracował również z innymi powiatowymi centrami pomocy rodzinie w celu zawierania porozumień w sprawie przyjęcia, warunków pobytu i wysokości wydatków na opiekę i wychowanie dzieci przebywających w rodzinie zastępczej i wysokości średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej na terenie powiatu elbląskiego oraz terenie innych powiatów.

9. PROWADZENIE PORADNICTWA I TERAPII DLA OSÓB SPRAWUJĄCYCH RODZINNĄ PIECZĘ ZASTĘPCZĄ I ICH DZIECI ORAZ DZIECI UMIESZCZONYCH W PIECZY ZASTĘPCZEJ.

Opis realizacji zadania został zawarty w punkcie 6 niniejszego sprawozdania.

10. ZAPEWNIANIE POMOCY PRAWNEJ OSOBOM SPRAWUJĄCYM RODZINNĄ PIECZĘ ZASTĘPCZĄ, W SZCZEGÓLNOŚCI W ZAKRESIE PRAWA RODZINNEGO.

Rodziny zastępcze powiatu elbląskiego podczas każdej wizyty koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz podczas dokonywania oceny sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej informowane były o możliwości korzystania z bezpłatnych porad udzielanych przez prawnika w siedzibie Starostwa Powiatowego w Elblągu, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.

11. DOKONYWANIE OKRESOWEJ OCENY SYTUACJI DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ.

W celu dokonania okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej organizator rodzinnej pieczy zastępczej zbierał informacje m.in. z dokumentów źródłowych.

Informacje na temat dzieci zbierano również poprzez konsultacje z rodzinami zastępczymi, które dotyczyły w szczególności sytuacji zdrowotnej dzieci, sytuacji szkolnej, kontaktu z rodzicami biologicznymi, występujących trudności z dzieckiem i innych ważnych informacji na temat dzieci. W przypadku dzieci w wieku szkolnym pozyskiwano również informacje ze szkoły, w której uczą się dzieci. Informacja ta dotyczyła w szczególności ustalenia sytuacji dydaktyczno - wychowawczej dzieci oraz ustalenie czy rodzice biologiczni/rodzina zastępcza interesują się postępami dziecka w nauce, jego zachowaniem i funkcjonowaniem w środowisku szkolnym.

Przy dokonywaniu oceny sytuacji dziecka organizator rodzinnej pieczy zastępczej kontaktował się z ośrodkami pomocy społecznej w celu ustalenia informacji dotyczącej funkcjonowania rodziców biologicznych i możliwości powrotu dzieci z pieczy zastępczej.

Organizowano konsultacje w sprawie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, w których brali udział przedstawiciele ośrodka pomocy społecznej, przedstawiciel ośrodka adopcyjnego a także pedagog, psycholog, pracownik socjalny oraz koordynator rodzin zastępczych. Podczas konsultacji omawiano sytuację poszczególnych dzieci, ustalono plany pomocy dziecku oraz zasadność dalszego pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 38b ust 1 ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.) Zarząd Powiatu sprawuje kontrolę nad rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi. W związku z powyższym, Zarząd Powiatu Elbląskiego upoważnił do dokonywania kontroli problemowej, zespół kontrolny składający się z pracowników Starostwa Powiatowego w Elblągu (Uchwała Nr 7/2015 Zarządu Powiatu w Elblągu z dnia 3 lutego 2015 roku w sprawie udzielenia upoważnienia do przeprowadzenia kontroli nad organizatorami pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, funkcjonującymi na terenie Powiatu Elbląskiego, zmieniona uchwałą Nr 45/2015 Zarządu Powiatu z dnia 28 lipca 2015 r.).

Zespół kontrolny, składający się z trzech osób ma na celu zweryfikowanie sytuacji dzieci znajdujących się w pieczy zastępczej, pod kątem przestrzegania ich praw oraz oceny zapewnienia dziecku opieki i wychowania oraz zaspokajania jego niezbędnych potrzeb w szczególności emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, bytowych, społecznych, religijnych oraz organizacji czasu wolnego i wypoczynku.

W roku 2016 dokonano niezapowiedzianej kontroli **22** rodzin zastępczych, w tym: **2** niezawodowych rodzin zastępczych, **20** rodzin spokrewnionych oraz Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze: „Orle Gniazdo” w Marwicy i „Samodzielne Mieszkanie” w Pasłęku.

12. PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI DIAGNOSTYCZNO – KONSULTACYJNEJ, KTÓREJ CELEM JEST POZYSKIWANIE, SZKOLENIE I KWALIFIKOWANIE OSÓB ZGŁASZAJĄCYCH GOTOWOŚĆ DO PEŁNIENIA FUNKCJI RODZINY ZASTĘPCZEJ NIEZAWODOWEJ ORAZ PROWADZENIA RODZINNEGO DOMU DZIECKA, A TAKŻE SZKOLENIE I WSPIERANIE PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNE OSÓB SPRAWUJĄCYCH RODZINNĄ PIECZĘ ZASTĘPCZĄ ORAZ RODZICÓW DZIECI OBJĘTYCH TĄ PIECZĄ.

Opis realizacji zadania został zawarty w punkcie 3 niniejszego sprawozdania.

13. PRZEPROWADZANIE BADAŃ PEDAGOGICZNYCH I PSYCHOLOGICZNYCH ORAZ ANALIZY, O KTÓREJ MOWA W ART. 42 UST. 7, DOTYCZĄCYCH KANDYDATÓW DO PEŁNIENIA FUNKCJI RODZINY ZASTĘPCZEJ LUB PROWADZENIA RODZINNEGO DOMU DZIECKA.

Opis realizacji zadania został zawarty w punkcie 3 niniejszej oceny.

14. ZAPEWNIANIE RODZINOM ZASTĘPCZYM ZAWODOWYM I NIEZAWODOWYM ORAZ PROWADZĄCYM RODZINNE DOME DZIECKA PORADNICTWA, KTÓRE MA NA CELU ZACHOWANIE I WZMOCNIENIE ICH KOMPETENCJI ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKU WYPALENIA ZAWODOWEGO.

W 2016 r. rodziny zastępcze z terenu powiatu elbląskiego mogły skorzystać ze szkolenia w formie warsztatów w ramach poradnictwa psychologicznego pn. „Biologiczno-psychologiczne aspekty stresu”, którego celem było zachowanie i wzmocnienie swoich kompetencji jako rodziców zastępczych oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

W ramach warsztatów poruszano zagadnienia takie jak: wypalenie zawodowe, fazy stresu, somatyczne objawy stresu, zmiany poznawcze w sytuacji stresującej, zmiany zachowań w sytuacji trudnej, eustres a dystres, sposoby radzenia sobie w sytuacjach stresujących oraz przeprowadzono ćwiczenia pn. „Moje zasoby ułatwiające pokonywanie codziennego stresu”.

Warsztaty poprowadziła psycholog zatrudniona w Centrum pani Marzena Szlitter.

14a. ZAPEWNIANIE KOORDYNATOROM RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ SZKOLEŃ MAJĄCYCH NA CELU PODNOSZENIE ICH KWALIFIKACJI.

W 2016 r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wzięli udział w 1 spotkaniu mającym na celu przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu oraz wsparcie w kwestiach zawodowych i etycznych.

Ponadto 1 koordynator rodzinnej pieczy zastępczej wziął udział w szkoleniu z zakresu „Komunikacji z dziećmi z zespołem Aspregera, FAZ, RAD – metody Pracy” organizowanych przez Warmińsko – Mazurski Ośrodek Adopcyjny w Olsztynie.

15. PRZEDSTAWIANIE STAROŚCIE I RADZIE POWIATU COROCZNEGO SPRAWOZDANIA Z EFEKTÓW PRACY.

Zgodnie z art. 180 ust. 5 ustawy Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie składa zarządowi powiatu coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej pierwsze sprawozdanie przedstawi staroście i radzie powiatu w I kwartale 2017 r.

16. ZGŁASZANIE DO OŚRODKÓW ADOPCYJNYCH INFORMACJI O DZIECIACH Z UREGULOWANĄ SYTUACJĄ PRAWNĄ, W CELU POSZUKIWANIA DLA NICH RODZIN PRZYSPOSABIAJĄCYCH.

W roku 2016 do Warmińsko – Mazurskiego Ośrodka Adopcyjnego w Olsztynie Filii w Elblągu przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zostało zgłoszonych **13** dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.

Tabela Nr 1.

Liczba dzieci zgłoszonych do ośrodka adopcyjnego w celu kwalifikacji dziecka do przysposobienia.

Liczba dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia	8
Liczba dzieci niezakwalifikowanych do przysposobienia z uwagi na silną więź emocjonalną z obecną rodziną zastępczą, która w pełni zaspokaja potrzeby dziecka	3
Liczba dzieci niezakwalifikowanych do przysposobienia z powodu nie wyrażenia zgody przez dziecko (dziecko powyżej 13 r. ż.)	2
Razem:	13

17. ORGANIZOWANIE OPIEKI NAD DZIECKIEM, W PRZYPADKU GDY RODZINA ZASTĘPCZA ALBO PROWADZĄCY RODZINNY DOM DZIECKA OKRESOWO NIE MOŻE SPRAWOWAĆ OPIEKI, W SZCZEGÓLNOŚCI Z POWODÓW ZDROWOTNYCH LUB LOSOWYCH ALBO ZAPLANOWANEGO WYPOCZYNKU.

W 2016 r. nie było konieczności zorganizowania opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza okresowo nie mogła sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wycieczki.

Zgodnie z art. 77 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.) organizator rodzinnej pieczy zastępczej wyznacza koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- 2) przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku;
- 3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- 4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- 7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Organizator pieczy zastępczej wyznacza koordynatora pieczy zastępczej, który na wniosek rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka obejmuje ich swą opieką. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu w 2016 roku zorganizowało wsparcie dla rodzin zastępczych w postaci 5 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Praca z rodziną polegała przede wszystkim na pomocy w nawiązywaniu pozytywnych relacji między członkami rodziny, monitorowaniu sytuacji szkolnej dzieci w przypadku stwierdzonych problemów w nauce oraz wspieraniu w wypełnianiu funkcji rodziny zastępczej. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej informował również ośrodek adopcyjny o uregulowanej sytuacji prawnej dziecka oraz zbierał niezbędną dokumentację. Opracowano plany pomocy dziecku.

W ramach pomocy w nawiązywaniu wzajemnego kontaktu informowano rodziny o możliwości udziału w grupach wsparcia organizowanych przez Centrum oraz innych przedsięwzięciach integracyjnych. Rodziny były na bieżąco informowane o miejscach, w których mogą uzyskać pomoc specjalistyczną. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej w razie potrzeby wspierał pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

Zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej wpłynęło pozytywnie na realizowanie zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie sporządzania oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, oceny rodzica zastępczego, oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy, tworzenia planów pomocy dziecku oraz udzielania wsparcia rodzinom w realizowaniu zadań wynikających z pełnionej funkcji.

Dokonując oceny efektów pracy Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, którego zadania realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu, należy stwierdzić:

- 1) że współpraca Koordynatorów i pracowników PCPR z terenowymi ośrodkami pomocy społecznej pozwoliła na powrót 1 dziecka do rodziny naturalnej,
- 2) wszystkie zadania nałożone ustawą o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej, w 2016 roku były realizowane na właściwym poziomie;

- 3) na realizację zadań, związanych z objęciem i wsparciem rodzin opieką Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, pozyskano środki finansowe od Ministra Pracy i Polityki Społecznej, a tym samym pomniejszono nakłady finansowe, które Powiat Elbląski musiał by ponieść tytułem realizacji zadań należących do kompetencji Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej;

Łączna liczba osób objętych opieką Koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w 2016 roku - 75 rodzin zastępczych.

- 4) właściwa realizacja zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej pozwoliła na:
- a) wzmocnienie rodzin zastępczych, które zostały wyposażone w dodatkowe umiejętności, pozwalające na sprawowanie właściwej opieki i wychowania na rzecz dzieci, które przebywają w rodzinnej pieczy zastępczej;
  - b) odpowiednie promowanie właściwego modelu rodziny, o właściwych zachowaniach i relacjach, a co za tym idzie prawidłowych metod wychowawczych.

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Elblągu
mgr Tomasz Domżański

Elbląg, dnia 15 marca 2017 roku